

STEPHEN KING

CIMITIRUL
ANIMALELOR

Ediția a V-a
Traducere din limba engleză
Ruxandra Toma

ARMADA

Aceștia sunt câțiva oameni care au scris cărți în care au arătat ce au făcut și de ce anume au făcut ceea ce au făcut:

John Dean. Henry Kissinger. Adolf Hitler. Caryl Chessman. Jeb Magruder. Napoleon. Talleyrand. Disraeli. Robert Zimmerman, cunoscut și sub numele de Bob Dylan. Locke. Charlton Heston. Errol Flynn. Ayatollahul Khomeini. Ghandi. Charles Olson. Charles Colson. Un gentleman din perioada victoriană. Doctorul X.

Mulți oameni sunt de părere că și Dumnezeu a scris o Carte, sau mai multe Cărți, în care a arătat ce a făcut și – într-o oarecare măsură – de ce anume a făcut ceea ce a făcut. Și, din moment ce majoritatea acestor oameni cred că specia umană a fost creată după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, atunci El poate fi considerat o persoană... sau, mai bine zis, o Persoană.

Aceștia sunt câțiva oameni care nu au scris cărți despre ce au făcut... și ce anume au văzut:

Cel care l-a îngropat pe Hitler. Cel care i-a făcut autopsia lui John Wilkes Booth. Cel care l-a îmbălsămat pe Elvis Presley. Cel care l-a îmbălsămat – foarte prost, după părerea antreprenorilor de pompe funebre – pe papa Ioan al XXIII-lea. Cei vreo patruzeci de ciocli care au curățat Jonestown, cărând de-acolo saci plini cu cadavre, strângând paharele de hârtie cu țepușe, folosite și de îngrijitorii din parcuri când adună gunoaiele, împrăștiind muștele. Cel care l-a incinerat pe William Holden. Cel care a acoperit cu aur cadavrul lui Alexandru cel Mare, ca să nu putrezească. Cei care i-au mumificat pe faraoni.

Moartea este un mister, iar înmormântarea este un secret.

PARTEA ÎNTÂI

CIMITIRUL ANIMALELOR

*Isus le-a zis: „Prietenul nostru Lazăr doarme,
da' Mă duc să-l trezesc din somn.”*

*Atunci, ucenicii s-au uitat unul la altul și au surâs,
pentru că ei credeau că Isus vorbește
despre odihna venită prin somn.*

„Doamne, dacă doarme, se va face bine.”

Atunci, Isus le-a spus pe față:

„Lazăr a murit..., dar hai să mergem la el.”

EVANGHELIA DUPĂ IOAN (parafrază)

Louis Creed, care și-a pierdut tatăl la vârsta de trei ani și care nu și-a cunoscut niciodată bunicul, nu își închipuise că o să-și descopere un nou tată tocmai când se apropia de vârsta de mijloc, însă exact asta s-a întâmplat... deși îl numea prieten pe omul acesta, așa cum trebuie să facă orice adult atunci când găsește, relativ târziu în viață, o persoană care ar fi putut să-i fie tată. L-a cunoscut în seara în care, împreună cu soția și cei doi copii ai săi, s-a mutat în casa mare și albă din Ludlow. Tot cu ei s-a mutat și Winston Churchill. Church era motanul fiicei sale, Eileen.

Comitetul universitar însărcinat cu găsirea unei case la o distanță care să permită naveta zilnică spre campusul universitar se mișcase îngrozitor de încet, iar treaba se dovedise mult mai complicată decât se crezuse la început. Și, în timp ce se apropiau de locul în care Louis își închipuia că s-ar afla casa respectivă (*toate bornele erau așa cum trebuia să fie... la fel ca semnele cerești în noaptea dinaintea asasinării lui Cezar* – fu gândul lugubru care îi trecu prin minte), erau cu toții extenuați, încordați și nervoși. Lui Gage îi ieșeau dinții și se foia mai tot timpul. Nici chip să doarmă, indiferent cât de mult l-ar fi legănat și i-ar fi cântat Rachel. L-a îmbiat chiar să-l alăpteze la sân, deși nu era încă ora pentru cină. Se dovedi că Gage își cunoștea programul de masă tot așa de bine ca mama sa – chiar mai bine – și o mușcă iute cu dinții lui cei noi. Rachel, care nu era încă pe deplin convinsă de avantajele acestei mutări în Maine, de la Chicago, unde locuise întreaga ei viață, izbucni în plâns. Imediat i se alătură și Eileen. În spatele dubitei, Church continua

să se plimbe neliniștit, așa cum făcuse în toate cele trei zile cât durase călătoria de la Chicago. Îi înnebunise cu urletele lui cât timp îl ținuseră în cușcă, dar, după ce i-au dat drumul, în cele din urmă, fătăiala lui îi enervă la fel de tare.

Parcă și lui Louis îi venea să plângă. În minte îi încolți o idee nebunească, însă atrăgătoare: o să le propună să se întoarcă la Bangor și să mănânce ceva, în timp ce așteptau camionul care le transporta mobila și, atunci când cei trei ostatici într-ale norocului său aveau să coboare din mașină, o să apese pedala de accelerație până la refuz și o să plece unde o să vadă cu ochii, fără să se uite înapoi, pe când uriașul carburator al dubitei o să înfulece lacom benzina scumpă. Avea să se îndrepte către sud, până la Orlando, Flora, unde o să-și găsească un post de medic la Disney World, sub un nume fals. Însă înainte de-a intra pe autostradă – rulând pe Drumul Național 95, vechi și urât, în direcția sud –, o să oprească mașina și o să gonească și afurisitul ăla de motan.

După ce luară ultima curbă, în fața lor se înălță casa pe care numai el o văzuse până atunci. Când fusese propus pentru postul de la Universitatea statului Maine, venise cu avionul să aleagă din cele șapte variante pe care consiliul Universității le găsisese pentru el și se decisese asupra acesteia: o casă mare și veche, în stil colonial Noua Anglie (însă proaspăt renovată și modernizată, ale cărei costuri de întreținere, deși îngrozitoare, nu le depășeau pe cele normale pentru un asemenea consum); avea trei camere mari la parter, alte patru la etaj și o magazie mare, ce putea fi transformată, mai târziu, în alte camere de locuit. Iar toată clădirea era înconjurată de o bucată de gazon bogat, verde și succulent, chiar în căldura toridă a lunii august.

În spatele casei se întindea o câmpie pe care copiii se puteau juca, iar dincolo de aceasta începea pădurea, ce părea nesfârșită. Reședința cu pricina se învecina cu niște terenuri aflate în proprietatea statului, îi explicase agentul imobiliar, însă nu existau proiecte de dezvoltare urbană în zonă pentru viitorul apropiat. Urmașii tribului indienilor Micmac au emis pretenții privind aproximativ opt mii de acri de teren în Ludlow și în orașele de la est, dar s-ar fi putut ca acest litigiu

complicat, în care erau implicate, deopotrivă, guvernul local și cel federal, să dureze până în secolul următor.

Rachel se opri brusc din plâns. Se îndreptă în scaun.

– Asta e...

– Asta e, spuse Louis.

Se simțea temător – nu, se simțea speriat. De fapt, se simțea îngrozit. Pentru casa aceasta ipotecase doisprezece ani din viețile lor; o să fie complet achitată de-abia când Eileen o să împlinească șaptesprezece ani.

Își simți gura uscată și înghiți greu.

– Ce crezi?

– Cred că e frumoasă, zise Rachel și, prin aceste cuvinte, îi ridică o greutate uriașă de pe piept – și din minte. Își dădu seama că nu glumește; se observa asta din felul în care privea clădirea când intrară pe aleea asfaltată din față, ocolind apoi magazia. Ochii ei cercetau cu atenție ferestrele, în timp ce mintea-i alerga printre posibilele tipuri de perdele, de mușamale pentru rafturile din bucătărie, și Dumnezeu știe ce altceva.

– Tati? spuse Eileen din spate.

Nici ea nu mai plângea. Până și Gage își încetase foiala. Louis savură clipa de liniște.

– Ce e, iubito?

În oglinda retrovizoare observă cum ochii căprui ai fetiței, sub părul blond-închis, examinau casa, peluza, acoperișul altei case care se zărea în depărtare, câmpia uriașă ce se întindea până la marginea pădurii.

– Aici e acasă?

– Aici va fi casa noastră, scumpo, îi explică el.

– *Uraaa!* strigă fetița, aproape perforându-i timpanul.

Și totuși Louis pe care uneori Ellie reușea să-l enerveze din cale afară hotărî că nu-i pasă câtuși de puțin dacă nu pune vreodată piciorul în Disney World, Orlando.

Parcă în fața magaziei și opri motorul dubitei.

Motorul se stinse cu un ticăit slab. În liniștea ce se așternuse acum, după Chicago și zarva de pe autostradă, se auzi trilul dulce al unei păsări care cânta în după-amiaza târzie.

- Acasă, șopti Rachel, cu ochii încă ațintiți asupra casei.

- Acasă, spuse și Gage, din poala ei, împăcat acum cu sine și cu lumea din jur.

Louis și Rachel se holbară unul la celălalt. În oglinda retrovi-zoare, ochii lui Eileen se măriră uimiți.

- Ai...

- A...

- Asta a fost...

Vorbiră toți deodată, apoi izbucniră împreună în râs. Gage nu îi luă în seamă; continua să-și sugă degetul. De aproape o lună începuse să spună „ma“, și încercase de vreo câteva ori să rostească ceva care ar fi sunat ca „taa“ sau asta putea să fie numai dorința arzătoare a lui Louis.

Însă de această dată, fie dintr-un accident sau printr-un simplu act de imitare, rostise un cuvânt adevărat. *Acasă*.

Louis îl luă din brațele soției sale și îl îmbrățișă.

Așa au ajuns la Ludlow.

In amintirile lui Louis Creed clipa aceea a fost întotdeauna vrăjită – pe de-o parte, poate, pentru că într-adevăr *era* vrăjită, dar mai ales pentru că restul serii s-a desfășurat într-un vârtej de forțe ostile. Nici liniștea și nici vraja nu au mai apărut în următoarele trei ore.

Louis pusese bine cheile casei (era ordonat și metodic, acest domn doctor Louis Creed) într-un plic pe care scrisese: „Casa din Ludlow – chei primite la 29 iunie“. Băgase apoi plicul în compartimentul pentru mănuși din bordul mașinii. Era absolut sigur de asta. Acum, cheile nu se mai aflau acolo.

În timp ce le căuta, devenind din ce în ce mai nervos, Rachel îl ridică pe Gage în brațe și-l sprijini de șold, apoi o urmă pe Eileen către copacul din câmp. Cotrobăia pentru a treia oară pe sub scaunele mașinii, când fiica lui țipă și apoi începu să plângă.

– Louis! îl strigă Rachel. S-a tăiat!

Eileen căzuse din leagănul atârnat de ramura copacului și își lovise genunchiul de o piatră. Tăietura nu era deloc adâncă, însă fetița urla de parcă i-ar fi fost tăiat un picior, fu gândul (prea puțin mărinimos) al lui Louis. Aruncă o privire către casa de peste drum unde se vedea o lumină aprinsă în camera de zi.

– Bine, Ellie, spuse. Ajunge. Oamenii din jur o să creadă că e omorât cineva.

– *Da' mă doaaaaare!*

Louis se luptă să-și țină firea în frâu și, fără să mai rostească vreun cuvânt, se înapoie la mașină. Cheile dispăruseră, însă trusa

de prim ajutor se găsea încă în compartimentul din bord. O luă și se întoarse. Când Ellie o văzu, începu să urle și mai tare.

– *Nu! Nu aia care ustură! Nu vreau aia care ustură, tati! Nu...*

– Eileen, nu e decât apă oxigenată și nu ustură...

– Ești fată mare, spuse și Rachel. Nu e decât...

– *Nu-nu-nu-nu-nu...*

– Dacă nu încetezi în clipa asta, o să te usture fundul! spuse Louis.

– E obosită, Lou, zise încet Rachel.

– Mda, mi-e cunoscută senzația asta. Ține-i piciorul!

Rachel îl puse jos pe Gage și ținu piciorul lui Eileen, peste care Louis turnă apă oxigenată, în ciuda miorlăielilor ei din ce în ce mai isterice.

– E cineva pe veranda casei de peste drum, spuse Rachel.

Îl ridică în brațe pe Gage, care tocmai începuse să se târască prin iarbă.

– Splendid! mormăi Louis.

– Lou, e...

– Obosită, știu.

Înșurubă la loc capacul sticlutei cu apă oxigenată și își privi încruntat fiica.

– Gata. Și nu te-a durut niciun pic. Nu mai face pe nebuna!

– *Ba da! Ba mă doare! Doaaaaare...*

Îl mânca palma de dorința de-a o plesni, așa că își strânse pumnul și îl băgă în buzunar.

– Ai găsit cheile? întrebă Rachel.

– Încă nu, răspunse Louis și trânti capacul trusei de prim ajutor. Se ridică. O să...

Gage începu să urle. Nu era doar agitat și nici nu plângea, pur și simplu, ci urla de-a dreptul, zvârcolindu-se în brațele mamei sale.

– Ce are? strigă Rachel, aruncându-l, aproape fără să se uite, înspre Louis.

Părea să fie unul dintre avantajele faptului de a fi căsătorită cu un doctor – puteai să-ți trănțești copilul în brațele soțului ori de câte ori aveai senzația că respectivul copil e pe moarte.

– Louis! Ce e...

Copilul își freca înnebunit gâtul, zbierând ca din gură de șarpe. Louis îl întoarse și observă o umflătură urâtă și albă pe o latură a gâtului lui Gage. Și mai era și altceva pe umărul puloverului său: ceva pufos, care se mișca greoi.

Eileen, care tocmai se potolise, începu să țipe din nou:

– *Albina! Albina! ALBINAAAAAAA!*

Făcu câțiva pași în spate, se împiedică de aceeași piatră de care se lovise ceva mai devreme, căzu în fund și începu iarăși să plângă, într-un amestec de durere, uimire și teamă.

Înnebunesc, gândi uluit Louis. Uraaaa!

– Fă ceva, Louis! Nu poți să faci ceva?

– Trebuie să scoatem acu', se auzi o voce târăgănată în spatele lor. Asta-i chestia. Scoatem acu' și punem niște bicarbonat de sodiu. O să se dezumfle imediat.

Accentele din acest glas erau atât de pure, atât de specifice statului Maine, încât, o clipă, mintea obosită și tulburată a lui Louis refuză să traducă dialectul: *Tre' să scoatem acu' și să punem ceva praf de copt. O' să se dăsumfle.*

Se întoarse și văzu un bătrân de vreo șaptezeci de ani – voinic și sănătos la această vârstă – care se apropiase de ei. Purta o salopetă peste o cămașă albastră, al cărei guler descheiat îi dezvăluia pielea groasă și ridată a gâtului. Avea chipul ars de soare și fuma o țigară fără filtru. Când întâlni privirea lui Louis, bătrânul stinse țigara între degetul mare și cel arătător și o puse grijuliu în buzunar. Întinse mâinile și schiță un zâmbet strâmb... zâmbet care îi merse instantaneu la inimă lui Louis, iar el nu era tipul care să se atașeze prea ușor de oameni.

– Să nu crezi că aș vrea să te-nvăț cum să-ți faci treaba, doctore, zise bătrânul.

Și așa l-a cunoscut Louis pe Judson Crandall, cel care ar fi putut să-i fie tată.

Le-a spus că îi văzuse venind și traversase ca să le ofere ajutorul în clipa în care i se păruse că au necazuri.

În timp ce Louis ținea copilul pe umăr, Crandall se apropie, privi cu atenție umflătura de pe gâtul lui Gage și întinse mâna către el. O mână uriașă și noduroasă. Rachel deschise gura să se împotrivească acestui atac – mâna bătrânului părea foarte neîndemânică și la fel de mare ca și capul lui Gage –, dar, înainte de a putea rosti vreun cuvânt, degetele lui făcură o singură mișcare hotărâtă, tot atât de iscusită și rapidă ca a unui prestidigitator. Iar acum ținea acul în palmă.

– Mărișor, observă el. Nu ăl mai mare din câte am văzut, da' o mențiune tot merită.

Louis izbucni în râs.

Crandall îl privi cu același zâmbet strâmb și zise:

– Baban, ei?

– Ce spune, mami? întrebă Eileen.

Rachel izbucni, și ea, în hohote de râs. Desigur că era îngrozitor de nepoliticos, dar, cumva, părea a fi în ordine. Crandall scoase un pachet de Chesterfield Kings, își vârî o țigară în colțul încrețit al gurii, făcu un semn încântat cu capul către soții Creed, în timp ce aceștia râdeau – până și Gage chicotea acum, în ciuda înțepăturii de pe gât – și scăpără un chibrit din lemn de unghia degetului mare. *Bătrânii știu o sumedenie de șmecherii, gândi Louis. Șmecherii neînsemnate, dar unele dintre ele sunt tare reușite.*

Încetă să mai râdă și întinse mâna care nu sprijinea fundulețul lui Gage – funduleț, evident, umed acum.

– Mă bucur să vă cunosc, domnule...

– Jud Crandall, spuse bătrânul și-i strânse mâna. Cred că 'mneata ești doctoru' cel nou.

– Da. Louis Creed. Aceasta este soția mea, Rachel, ea e fiica mea, Ellie, și puștiul înțepat de albină e Gage.

– Îmi pare bine de cunoștință.

– N-am vrut să râd... adică, *noi* n-am vrut să râdem... doar... s-a întâmplat așa pentru că suntem... puțin obosiți.

Afirmația aceasta – de fapt, trecerea sub tăcere a stării lor reale – îl făcu să chicotească din nou. Se simțea extenuat.

Crandall dădu înțelegător din cap.

– Sigur că sunteți, spuse, iar cuvintele lui sunară: *Sig' că s'teți*. Se uită la Rachel. Ce-ar fi să-i duceți pe fetiță și pe băiețel până la mine acasă, câteva minute, doamnă Creed? Vom pune o compresă cu bicarbonat de sodiu pe umflătură, și asta o să-i mai aline durerea. Nevastă-mea ar fi, și ea, bucuroasă să vă salute. Nu prea iese din casă. În ultimii doi sau trei ani, a început s-o necăjească tot mai tare artrita.

Rachel aruncă o privire fugară spre Louis, care aprobă din cap.

– E foarte amabil din partea dumneavoastră, domnule Crandall.

– A, am uitat să vă spun, nu răspund decât la numele de Jud, specifică el.

Se auzi un claxonat puternic, sunetul unui motor care încetinește și apoi se zări, înaintând greoi pe aleea din fața casei, uriașul camion albastru care le aducea mobila.

– Dumnezeule, și nu știu unde-mi sunt cheile! se lamentă Louis.

– Nu-i nimic, zise Crandall. Am și eu un set de chei. Cred că, of, au trecut paispe sau cinșpe ani de când domnul și doamna Cleveland – care au locuit aici înaintea voastră – mi le-au dat. Au stat aici multă vreme. Joan Cleveland a fost cea mai bună prietenă a

nevesti-mii. A murit acu' doi ani. Bill s-a mutat la azilu' ăla de bătrâni din Orrington. Ți le aduc imediat. Oricum, acum îți aparțin.

- Sunteți foarte amabil, domnule Crandall, spuse Rachel.

- Ba nu sunt amabil deloc, răspunse el. Îmi face plăcere să am iarăși copii prin preajmă.

Numai că vorbele lui, ciudate pentru urechile lor obișnuite cu dialectul din Vestul Mijlociu, sunară aproape ca o limbă străină.

- Tre' să-i supravegheți bine, doamnă Creed, să aveți grijă să nu se joace pe lângă drum. Trec o mulțime de camioane pe drumu' ăsta.

Acum se trânteau portierele camionului, iar hamalii coborâseră și se apropiau de ei.

Ellie, care se îndepărtase puțin, se întoarse și întrebă:

- Tati, ce-i aia?

Louis, care tocmai se îndrepta către hamali, se opri și privi peste umăr. La capătul câmpului, unde se termina peluza și începea iarba înaltă și bogată a verii, se întindea o potecă îngrijită, lată cam de vreun metru. Șerpuia spre vârful dealului, ocolea un grup de tufe, un crâng de mesteceni și apoi nu se mai zărea.

- Pare să fie o cărare, constată Louis.

- O, mda, dom'ne, zâmbi Crandall. O să-ți spun povestea ei într-o bună zi, duduie. Vrei acu' să vii până la mine acasă și să-l facem bine pe frățioru' tău?

- Sigur, acceptă Ellie, apoi adăugă plină de speranță: Nu-i așa că și praful de copt ustură?

Crandall a adus setul de chei, însă până atunci Louis reușise să le găsească pe-ale lui. Plicul în care fuseseră puse căzuse în spațiul îngust aflat în spatele compartimentului din bordul mașinii. Îl pescui dintre cablurile de sub bord și descuie ușa, pentru ca hamalii să poată căra lucrurile în casă.

Crandall îi înmână și cel de-al doilea set de chei. Erau prinse de un breloc vechi, care-și pierduse luciul metalic. Louis îi mulțumi, apoi și le vârî neatent în buzunar, urmărindu-i pe hamali cum cărau înăuntru cutii, bufete, măsuțe, birouri și toate celelalte lucruri pe care le adunaseră în cei peste zece ani de căsătorie. Păreau cumva mai mici, își pierduseră, oarecum, din importanță, văzute astfel, smulse din locurile lor obișnuite. *Nu-s decât niște boarfe adunate în cutii și lăzi*, gândi și se simți, brusc, trist și deprimat – probabil că suferea de ceea ce se numea, de obicei, dor de casă.

– Smuls din rădăcini și mutat în loc străin, zise Crandall, apărând fără veste lângă el și făcându-l pe Louis să tresară.

– Vorbești de parcă ai cunoaște senzația asta, spuse.

– Nu, de fapt, n-o cunosc.

Crandall își aprinse o țigară – chibritul scăpără cu o flacără veselă, ce strălucea în primele umbre ale înserării.

– Tatăl meu a construit casa de peste drum. Și-a adus aici nevasta, care la vremea aia era gravidă, și copilul pe care îl purta în pânțece eram eu. M-am născut chiar în 1900.

– Înseamnă că ai...

– Optzeci și trei, zise Crandall.

Louis se simți ușurat să nu audă expresia *sunt în vârstă de...*, expresie pe care o detesta din tot sufletul.

– Pari mult mai tânăr.

Crandall înălță din umeri.

– Oricum, am trăit toată viața aici. M-am înrolat când a izbucnit Primul Război Mondial, însă locul cel mai apropiat de Europa în care am ajuns a fost Bayonne, New Jersey. Sinistru loc. Chiar și în 1917 era un loc sinistru. M-am bucurat tare când m-am întors acasă. M-am însurat cu Norma, am început să lucrez la căile ferate și uite că suntem încă aici. Însă am văzut o mulțime de lucruri și am învățat multe despre viață, chiar și aici, în Ludlow. Da, dom'ne.

Hamalii se opriseră la intrarea în magazie, cu somiera patului dublu pe care îl împărțea cu Rachel.

– Hei, domnu' Creed, unde vreți să punem asta?

– La etaj... o clipă, vă arăt eu.

Se îndreptă spre ei, apoi se opri și privi peste umăr la bătrân.

– Fă-ți treaba, zâmbi Crandall. Mă duc să văd ce fac ai tăi. Ți-i trimit acasă și nu te mai încurc. Da' mutatu' e o treabă care îți usucă gura de nu se poate. De obicei, stau pe verandă pe la nouă seara și beau niște bere. Cât e vreme caldă, îmi place să urmăresc cum se întunecă. Câteodată stă și Norma cu mine. Dacă ai chef, vino și tu.

– Poate că am să vin, spuse Louis într-o doară, fără intenția de a-și ține promisiunea.

Dacă s-ar fi dus, ar fi trebuit să ofere un diagnostic neoficial (și gratuit) al artritei de care suferea Norma, chiar acolo, pe verandă. Îi plăcea Crandall, îi plăceau rânjetul lui strâmb, stilul neprotocolar de a vorbi, accentul de yankeu din Noua Anglie, cu inflexiuni deloc colțuroase, ci dulci, și moi, și tărăgănite. Era un om bun, gândi Louis, însă doctorii constituie o categorie de indivizi extrem de suspicioși. Neplăcut, din păcate, dar, mai de vreme sau mai târziu, până și cel mai bun prieten al tău îți cere sfaturi medicale. Iar în ceea ce-i privea pe cei în vârstă, asemenea cerințe erau, practic, nelimitate.

- Însă nu mă căuta și nici nu mă aștepta prea mult - am avut o zi înfiorătoare.

- Vreau numai să știi că nu ai nevoie de o invitație oficială ca să ne vizitezi, spuse Crandall și zâmbetul lui cel strâmb exprima ceva ce îl făcu pe Louis să aibă sentimentul că bătrânul îi citise gândurile.

Îl mai privi o clipă, înainte de a se alătura hamalilor. Pasul lui Crandall era ușor și drept ca al unui om de șaizeci de ani, nu sărit de optzeci. Atunci simți Louis primul val stins de simpatie.

Pe la ora nouă, hamalii plecaseră. Ellie și Gage, epuizați amândoi, dormeau buștean în noile lor camere; Gage în pătuțul lui, iar Ellie pe o saltea pusă pe jos și înconjurată de un maldăr de cutii – pline cu miliardele ei de carioci întregi, sparte sau fără vârf; cu afișele ei cu personaje din *Sesame Street*; cu cărțile ei de colorat; cu hainele ei, și Dumnezeu știe cu încă ce altceva. Și, bineînțeles, Church dormea lângă ea, sfârâind morocănos în somn. Sfârâitul acesta posac era ceea ce, în cazul motanului, putea fi considerat un tors prietenos.

Mai devreme, Rachel se plimbase neliniștită prin toată casa, cu Gage în brațe, încercând să redescopere locurile în care Louis le spusese hamalilor să plaseze lăzile și cutiile, cerându-le să reșeze piesele de mobilier sau să le așeze în altă parte. Louis nu pierduse cecul cu care trebuia să-i plătească; acesta se afla încă în buzunarul de la piept al cămășii sale, împreună cu cele cinci bancnote de câte zece dolari pe care le pusese deoparte pentru bacșiș. Când, în cele din urmă, camionul a fost descărcat, le înmână cecul împreună cu banii, înclină din cap la auzul mulțumirilor lor respectuoase, semnă chitanța și îi urmări de pe terasă cum se urcă înapoi în camionul uriaș. Bănuia că, pe drumul de întoarcere, avea să se oprească în Bangor ca să bea câteva beri, să-și spele praful ce le intrase pe gât. O bere ar fi fost tocmai bună și pentru el, acum. Și asta îl duse cu gândul, din nou, la Jud Crandall.

Stăteau împreună la masa din bucătărie, și observă cearcănele de sub ochii soției sale.

– Tu, spuse, te duci direct la culcare.

- Sfatul medicului? Întrebă ea, surâzând ușor.

- Mda.

- Bine, zise și se ridică. Sunt frântă. Și probabil că Gage o să mă trezească în toiul nopții. Vii și tu?

Louis șovăi.

- Nu cred, nu încă. Bătrânul de peste stradă...

- Drum. Aici, la țară, i se spune drum.

- Bine, de peste drum. M-a invitat să bem o bere împreună. Cred că o să mă duc până acolo. Sunt obosit, dar sunt și prea agitat ca să pot dormi chiar acum.

Rachel zâmbi.

- O să ajungi s-o faci pe Norma Crandall să-ți spună unde o doare și pe ce fel de saltea doarme.

Louis râse, gândindu-se cât de ciudat - ciudat și, oarecum, înspăimântător - era faptul că, după câțiva ani de căsătorie, soțiile puteau să citească gândurile soților lor.

- Ne-a ajutat când am avut nevoie, zise. Cred că pot și eu să-i fac un serviciu.

- În sistem barter?

Ridică din umeri, nesigur, dar nu voia să-i spună că îl plăcuse pe Crandall de cum îl cunoscuse.

- Cum este soția lui?

- Foarte drăguță, răspunse Rachel. Gage a stat la ea în brațe. Și asta m-a mirat, pentru că puștiul a avut o zi grea, și știi bine că nici în zilele calme nu se împrietenește ușor cu oamenii străini. Și are și o păpușă pe care i-a dat-o lui Eileen să se joace.

- Cât de gravă zici că e artrita ei?

- Destul de gravă.

- Stă în scaun cu rotile?

- Nu..., dar merge foarte încet și degetele ei...

Rachel își întinse degetele subțiri și le încovoie într-un fel de gheare.

- Cam așa.

Louis înclină din cap, arătând că a înțeles.

- Te rog să nu întârzii, Lou. Mi-e frică în casele străine.

- Casa asta n-o să fie mult timp străină, spuse Louis și o sărută.

Louis se întoarse acasă ceva mai târziu, simțindu-se josnic. Nimeni nu i-a cerut să o consulte pe Norma Crandall; când a traversat strada (*drumu'*, își aminti cu un zâmbet), doamna se dusese deja la culcare. Silueta lui Jud se deslușea vag în spatele geamurilor verandei închise. Se auzea scârțâitul blând al balansoarului pe linoleumul vechi. Louis ciocăni în ușa cu plasă, care zdrăngăni prietenos în cadrul de lemn. În întunericul nopții de vară, vârful aprins al țigării lui Crandall sclipea ca un licurici pașnic. De la aparatul de radio, se auzea, în surdină, comentariul unui meci al echipei Red Sox, și toate aceste senzații combinate îi dădură lui Louis sentimentul că, în sfârșit, a sosit acasă.

- Doctore, spuse Crandall. Mi-am închipuit că tu ești.

- Sper că nu m-ai păcălit când m-ai chemat la o bere, zise Louis, urcând pe verandă.

- Niciodată nu mint când e vorba de bere, răspuse Crandall. Cel care minte când promite o bere își face numai dușmani. Stai jos, doctore! Am mai pus niște sticle la gheață, gândindu-mă că s-ar putea totuși să apari.

Veranda era lungă și îngustă, mobilată cu fotolii și canapele din trestie. Louis se așeză și, spre surprinderea lui, descoperi că erau extrem de comode. La stânga, se afla o găleată plină cu bucăți de gheață și cu câteva sticle de bere Black Label. Luă o sticlă.

- Mulțumesc, spuse și o deschise. Primele două înghițituri îi mângâiară gâtulejul însetat ca o binecuvântare cerească.

- Cu multă plăcere, răspunse Crandall. Sper să fii fericit în orașelul nostru, doctore.

- Amin, zise Louis.

- Știi ceva? Dacă vrei biscuiți sau sărățele, sau ceva să mănânci, pot să-ți aduc. Chiar am și o bucată de brânză puturoasă formidabilă.

- O bucată de ce?

- Brânză puturoasă! cuvintele lui Crandall sunau ușor ironic.

- Mulțumesc, dar berea îmi ajunge.

- Dacă-i așa, să ne punem pe treabă, râgâi Crandall, mulțumit.

- Soția ta s-a dus la culcare? întrebă Louis, mirându-se că tocmai el fusese cel care deschisese ușa către acest subiect delicat.

- Mda. Uneori stă până mai târziu. Alteori, nu.

- E foarte dureroasă artrita ei, nu-i așa?

- Ți s-a întâmplat vreodată să întâlnești un caz de artrită dureroasă? îl întrebă Crandall.

Louis clătină din cap.

- Cred că durerea e suportabilă, continuă Crandall. Nu se vaită prea mult. Norma mea e o fată tare bună.

Sentimentul de dragoste din vocea lui era simplu, dar părea să cântărească tone. Afară, pe Drumul Național 15, bâzâia o cisternă; una atât de mare și de lungă, încât, o clipă, Louis nu și-a mai văzut casa de vizavi. Pe o latură a cisternei, de-abia putând fi deslușită în umbrele înserării târzii, se afla inscripția: ORINCO.

- Al dracu' de mare camionul ăsta! comentă Louis.

- Orinco e lângă Orrington, spuse Crandall. Fabrica de îngrășăminte chimice. Tot timpul se fâțâie ăsta pe drum, încolo și înapoi. Și cisternele, și camioanele cu deșeuri, și navetiștii care lucrează în Bangor sau în Brewer și se întorc acasă seara. Clătină din cap cu amărăciune. Asta-i chestia care nu-mi mai place în Ludlow. Drumu' ăsta împruțit. N-ai o clipă de liniște din cauza lui. Circulă ca nebunii și ziua, și noaptea. Câteodată, o scoală și pe Norma din somn. Pe dracu', mă scoală și *pe mine* din somn, și eu dorm de poți să tai lemne la urechea mea!

Louis, căruia acest ținut al statului Maine i se părea ciudat de tăcut în comparație cu vuietul constant din Chicago, se mulțumi doar să-l aprobe, înclinând din cap nesigur.

– Într-o bună zi, și asta destul de curând, arabii vor da drumu’ la cep și vor cultiva violete africane chiar aci, pe linia continuă din mijlocul drumului, spuse Crandall indignat.

– S-ar putea să ai dreptate, zise Louis și dădu sticla pe spate, uimit fiind să descopere că nu-i mai rămăsese nicio picătură de bere.

Crandall izbucni în râs.

– Mai ia-ți repede una, doctore, să nu te ofilești cumva!

Louis ezită și apoi spuse:

– Bine, dar una singură. Trebuie să mă duc acasă.

– Sigur că da. Chestia asta cu mutatu’ e o treabă tare afurisită.

– Așa este, îl aprobă Louis.

Tăcură o vreme. Liniștea care îi învăluia era plăcută, de parcă s-ar fi cunoscut de mult timp. Louis citise despre această senzație, însă nu o trăise niciodată până acum. Se simți rușinat că, mai devreme, se gândise că o să i se ceară să o consulte pe doamna Crandall pe gratis.

O semiremorcă hurui pe drum, cu girofarurile sclipind ca niște sateliți artificiali ai pământului.

– Da, dom’ne, ticălos e drumu’ ăsta! repetă Crandall, dus pe gânduri, ca și când ar fi vorbit cu sine însuși, apoi se întoarse către Louis. Colțul gurii sale ridate se strâmbase într-un surâs ciudat. Vârî un Chesterfield în surâs și își aprinse chibritul cu unghia. Ți aduci aminte de cărarea pe care ți-a arătat-o fetița?

Louis nu-și aminti imediat; Ellie îi arătase o enciclopedie de lucruri înainte de a se prăbuși, epuizată, în pat. După aia îi reveni în minte. Cărarea aceea lată, cu iarbă tăiată și îngrijită, care șerpuia prin crângul de copaci și apoi se pierdea spre vârful dealului.

– Da, îmi amintesc. I-ai promis că o să-i povestești odată unde duce.

– I-am promis și o să-i povestesc, spuse Crandall. Poteca aia urcă aproape doi kilometri și jumătate prin pădure. Copiii de pe- aici o îngrijesc, pentru că o folosesc. Puștii vin și pleacă... Oamenii au

Început să se mute mult mai des decât în vremea tinereții mele. Pe atunci, îți alegeai un loc și prindeai rădăcini acolo. Se pare însă că vestea despre potecă merge din gură în gură și în fiecare primăvară un grup de copii taie iarba și o curăță de buruieni. O îngrijesc apoi toată vara. Nu toți adulții din oraș știu de existența ei – unii știu, desigur, însă nu știu nici pe departe unde duce – dar copiii știu. Pun pariu că așa e.

– Au habar ce se află la capătul ei?

– Cimitirul Animalelor, răspunse Crandall.

– Cimitirul Animalelor! repetă Louis uluit.

– Nu-i chiar atât de ciudat cum s-ar părea, spuse Crandall, fumând și legănându-se în balansoar. E din cauza drumului. Omoară o grămadă de animale, asta face drumu' ăsta afurisit. Mai ales câini și pisici, da' nu numai. Unu' din camioanele astea Orinco a călcat ratonul copiilor lui Ryder. Asta s-a întâmplat mai demult, Isuse, trebuie să fi fost prin '73, poate chiar înainte. Oricum, înainte ca statul să interzică creșterea dihorilor.

– De ce?

– Din cauza turbării, spuse Crandall. Sunt multe cazuri de turbare acu' în Maine. Acu' vreo doi ani, mai la sud, a fost un Saint Bernard uriaș, care a turbat și a omorât patru oameni. Dacă tâmpiții ăia de stăpâni ai lui ar fi avut grijă și i-ar fi făcut vaccinul, nu s-ar fi întâmplat nimic. Dacă ai însă un raton sau un dihor, poți să-i vaccinezi și de două ori pe an, și s-ar putea să ai surpriza ca injecția să nu-și facă efectul. Da' ratonu' băieților Ryder era un amor. Tropăia încetișor, clătinându-se, până la tine – mamă, și ce grăsuluc era! – și te lungea pe față exact ca un cățel. Ba chiar tatăl lor l-a dus la doctor ca să-l castreze și să-i taie ghearele. Cred că toată chestia asta l-a costat *o avere!* Ryder ăsta lucra la fabrica IBM din Bangor. S-au mutat în Colorado acu' vreo cinci ani... sau poate șase. E ciudat să stau acu' să mă gândesc că puștii ăia sunt destul de mari ca să-și poată lua carnet de conducere. Dacă li s-a frânt inima când le-a murit ratonu'? Cred că da. Matty Ryder nu se mai putea opri din plâns și mamă-sa s-a speriat și a vrut să-l

ducă la doctor. Cred că i-a trecut acu', da' n-o să uite niciodată. Niciun copil n-o să-și uite vreodată animalu' călcat de-o mașină.

Gândurile lui Louis se întoarseră înspre Ellie, așa cum o urmărise dormind în seara asta, cu Church care torcea ca un ferăstrău ruginit, la picioarele saltelei.

- Fiica mea are un motan, spuse. Winston Churchill. Noi îi zicem Church.

- Și se leagăna când merge?

- Poftim?

Louis habar nu avea ce voia să spună bătrânul.

- Încă mai are coițe sau l-ai castrat?

- Nu, răspunse Louis. Nu, nu l-am castrat.

De fapt, fuseseră câteva discuții în contradictoriu pe această temă, încă de pe vremea în care locuiau la Chicago. Rachel a vrut să-l castreze pe Church, fixase chiar data operației cu doctorul veterinar. Louis a anulat-o. Nici până în ziua de azi nu a fost în stare să înțeleagă de ce a făcut-o. Nu era nici pe departe vorba de ceva atât de simplu sau atât de stupid cum ar fi echivalarea masculinității sale cu cea a motanului fiicei lui, și nu era nici vorba de indignarea sa la gândul că gospodina grasă de alături va face tãmbãlãu din cauza mirosului de urină de motan sau din cauza pungilor cu gunoi pe care i le sfâșia. E drept că și aceste idei îi trecuseră prin minte, însă mai mult fusese vorba de senzația puternică, dar într-o câțva cețoasă, că operația respectivă ar fi distrus ceva anume din personalitatea lui Church – ceva ce el prețuia extrem de mult –, ar fi stins privirea aceea din ochii verzi ai motanului care îți spunea să te duci dracului. În sfârșit, reuși să-i explice lui Rachel că, oricum, urma să se mute la țară și problema nu ar mai fi avut nicio însemnătate. Iată-l însă pe Judson Crandall, care îi demonstra acum că o parte din viața la țară, aici, în Ludlow, avea de-a face cu Drumul Național 15 și îl întreba dacă și-a castrat motanul. Ce să-i faci, domnule doctor Creed, ia o linguriță de ironie a sorții; face bine la tensiune.

- Eu l-aș castra, zise Crandall, stingându-și țigara între degetul mare și arătător. Un motan castrat nu mai hălăduiește așa mult. Că altfel, dacă o să tot treacă drumu' ăsta încolo și-ncoace, într-o

bună zi o să aibă ghinion și o să sfârșească îngropat acolo sus, lângă ratonu' puștilor lui Ryder, și lângă cockeru' micuțului Tommy Dessler, și lângă papagalul' don'șoarei Bradleigh. Nu fiin'că papagalul' ar fi fost călcat de vreo mașină, sper că înțelegi. Pur și simplu, într-o zi, l-au găsit țepăn și cu piciorușele în sus.

- Mă voi gândi la ceea ce mi-ai spus, promise Louis.

- Așa să faci, aprobă Crandall și se ridică. Cum mai stai cu berea? Cred că tot am să aduc o felie de brânză puturoasă.

- Berea s-a terminat, spuse Louis, ridicându-se și el, și trebuie să mă duc acasă. Mâine am o zi importantă.

- Începi lucru' la Universitate?

Louis clătină din cap.

- Copiii vin de-abia peste două săptămâni, dar până atunci trebuie să știu cum stau treburile la dispensar, ce zici?

- Mda, și cred că o să ai ceva necazuri, dacă nu descoperi unde au ascuns medicamentele.

Crandall întinse mâna și Louis i-o strânse ușor, amintindu-și, din nou, cât de fragile și dureroase erau oasele bătrânilor.

- Mai treci pe-aici oricând ai chef, îl invită Crandall. Vreau s-o cunoști pe Norma. Cred că o să te placă.

- Voi veni, promise Louis. Mi-a făcut multă plăcere să te cunosc, Jud.

- Asemenea. O să te obișnuiești cu viața de-aici. Poate chiar o să rămâi vreme mai îndelungată.

- Și eu sper.

Louis coborî aleea pietruită cu dale de forme neregulate, până la marginea drumului, unde a fost nevoit să se oprească în timp ce pe șosea trecea un alt autocamion, urmat de un șir de cinci automobile, în direcția Bucksport. Apoi, ridicându-și mâna în semn de salut, traversă strada (*drumu'*, își aminti iar) și intră în noua lui casă.

Înăuntru nu se auzeau decât șoaptele somnului. Ellie părea să nu se fi mișcat deloc, iar Gage era tot în pătuț, dormind după ultima modă inventată de el însuși, pe spate, cu mâinile și picioarele desfăcute și cu un biberon la îndemână. Louis se opri și își privi fiul, iar inima i se umplu pe neașteptate cu o dragoste atât de puternică

pentru micuțul adormit, încât sentimentul acesta păru aproape periculos. Își închipui că era vorba, pur și simplu, de dorul după casa lor din Chicago, după toate locurile de acolo cu care se obișnuiseră, după toate chipurile cunoscute care dispăruseră acum, șterse cu atâta eficiență de kilometrii care îi despărțeau, încât era ca și cum oamenii aceia nu ar mai fi existat deloc. *Acum, oamenii se mută mult mai des decât o făceau înainte... înainte îți alegeai un colțișor al tău și rămâneai acolo toată viața.* Era un sâmbure de adevăr în asta.

Se apropie de fiul său și, pentru că nu era nimeni acolo să-l vadă, nici măcar Rachel, își sărută degetele și le apăsă cu blândețe pe obrazul lui Gage, printre zăbrelile pătuțului.

Gage plescăi ușor și se întoarse pe-o parte.

– Somn ușor, puiule, spuse Louis.

Se dezbracă fără să facă vreun zgomot și se strecură în jumătatea lui de pat, reprezentat acum doar de două saltele așezate pe podea. Simțea cum tensiunea zilei începe să se stingă. Rachel nu se mișcă. Prin cameră, lăzile nedespachetate se profilau fantomatic în penumbra.

Chiar înainte de a trece pragul somnului, Louis se ridică într-un cot și privi pe fereastră. Camera lor se afla chiar în față și putea zări locuința lui Crandall, de peste drum. Deși era prea întuneric ca să poată discerne vreo formă pe verandă – și asta doar din cauza nopții fără lună – i se păru totuși că observă acolo jarul unei țigări aprinse. *Nu s-a culcat încă, gândi. S-ar putea să mai stea treaz multă vreme. Bătrânii dorm tare puțin. Poate că stau de veghe.*

Ce anume să vegheze?

La asta se gândea Louis când adormi. Visă că se afla în Disney World, la volanul unui camion alb, uriaș, cu o cruce roșie pictată pe o latură. Gage ședea lângă el și, în vis, copilul avea cel puțin zece ani. Church era pe bordul mașinii, privindu-l fix pe Louis cu ochii lui verzi și strălucitori, iar pe Strada Principală, lângă gara construită în stilul sfârșitului de secol, Mickey Mouse dădea mâna cu copiii strânși ciorchine în jurul lui și mâinile lui uriașe, din carton alb înghițeau mânuțele lor încrezătoare.